

МІНІСТЕРСТВО ОСВІТИ І НАУКИ УКРАЇНИ
ВІННИЦЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ АГРАРНИЙ УНІВЕРСИТЕТ

Збірник матеріалів
Міжнародної науково-практичної конференції

**Трансформаційна динаміка розвитку
агропромислового виробництва**

7-8 травня 2015 року

м. Вінниця

ЗМІСТ

ТРАНСФОРМАЦІЙНІ ОЗНАКИ СУЧАСНОГО АГРАРНОГО РОЗВИТКУ В УКРАЇНІ	
Калетнік Г.М. КОНЦЕПТУАЛЬНІ ЗАСАДИ РЕСУРСНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ	3
Мазур А.Г. СУТНІСТЬ ТА ЗМІСТ РЕСУРСНО-ЕКОЛОГІЧНОЇ БЕЗПЕКИ РЕГІОНУ В КОНТЕКСТІ СУЧАСНОГО СОЦІАЛЬНО-ЕКОНОМІЧНОГО РОЗВИТКУ	6
Мазур С.А. СВІТОВИЙ ДОСВІД РОЗВИТКУ ІНТЕГРАЦІЇ ТА КООПЕРАЦІЇ В ОВОЧЕПРОДУКТОВОМУ ПІДКОМПЛЕКСІ	10
Логоша Р.В., Пчелянська Г.О. ПЕРЕДУМОВИ СТАНОВЛЕННЯ ТА РОЗВИТКУ БІОПАЛИВНОГО ВИРОБНИЦТВА У СВІТІ ТА УКРАЇНІ	13
Климчук О.В. ДОСВІД АГРАРНИХ ІНТЕГРАЦІЙ В РОЗВИНУТИХ КРАЇНАХ СВІТУ	18
Самборська О.Ю. ПРОБЛЕМИ ПОВОДЖЕННЯ З ПОБУТОВИМИ ВІДХОДАМИ В УКРАЇНІ	22
Березюк С.В., Фішук Н.Ю. ПЕРЕДУМОВИ ЗДІЙСНЕННЯ РЕСТРУКТУРИЗАЦІЇ ПІДПРИЄМСТВ ГАЛУЗЕЙ АПК	27
Бондаренко В.М., Гонтарук Я.В. ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПІДПРИЄМСТВ АПК	31
Войтенко О.І. ІНФРАСТРУКТУРНЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РОЗВИТКУ СІЛЬСЬКИХ ТЕРИТОРІЙ	34
Бакута С.В. АНАЛІЗ РЕНТАБЕЛЬНОСТІ ПРОДУКЦІЇ ТА ДЕФІЦІТНОСТІ РЕСУРСІВ НА ОСНОВІ ЕКОНОМІКО-МАТЕМАТИЧНОЇ МОДЕЛЮВАННЯ	38
Волонтир Л.О., Рожицька А.Є. ФІЛАНТРОПІЧНА СКЛАДОВА СОЦІАЛЬНО-ВІДПОВІДАЛЬНОГО БІЗНЕСУ	43
Герасименко Ю.В. ЕКОНОМІЧНА СУТЬ ТА ОЦІНКА СТАНУ ЗАГОТІВЕЛЬНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ В УКРАЇНІ	47
Германюк Н.В. ОСНОВНІ ЗАСАДИ ФУНКЦІОНУВАННЯ АГЕНСТВА	51

СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОЇ НЕРУХОМОСТІ ПОЛЬЩІ Жереб В.В.	55
МАРКЕТИНГОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ В УКРАЇНІ Мамалига С.В.	59
СУЧАСНИЙ СТАН І НАПРЯМИ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ В УМОВАХ СТАЛОГО РОЗВИТКУ Коломієць Х. М.	64
НАПРЯМКИ ТА ОСОБЛИВОСТІ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ПРОДОВОЛЬЧОЇ БЕЗПЕКИ В УКРАЇНІ ЯК ОСНОВИ НАЦІОНАЛЬНОЇ БЕЗПЕКИ ДЕРЖАВИ Кубай О.Г.	68
ТЕОРЕТИЧНІ ПІДХОДИ ДО МАРКЕТИНГОВОГО УПРАВЛІННЯ РИНКОМ ПРОДОВОЛЬСТВА Недбалюк О.О.	73
ВНУТРІШНІЙ РИНОК ЦУКРУ В УКРАЇНІ: ПРОБЛЕМИ ТА ПЕРСПЕКТИВИ РОЗВИТКУ Красняк О.П., Іщенко Т. В.	77
МЕТОДИ І МОДЕЛІ РОЗВ'ЯЗАННЯ ЗАДАЧ ПРИЙНЯТТЯ РІШЕНЬ Поталова Н.А., Снігир В.А.	80
МАРКЕТИНГ ЯК ІНСТРУМЕНТ ВИХОДУ НА ЗОВНІШНІЙ РИНОК Ставська Ю.В., Цюкун М. В.	84
НАВЧАННЯ ПЕРСОНАЛУ НА ПІДПРИЄМСТВІ – ОСНОВА УСПІШНОГО ЗДІЙСНЕННЯ ЗМІН Табенська О.І.	87
ШЛЯХИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ПРОДУКЦІЇ М'ЯСОПРОДУКТОВОГО ПІДКОМПЛЕКСУ Алексєєнко О.А.	91
ЕФЕКТИВНІСТЬ ВИКОРИСТАННЯ ЗЕМЕЛЬНИХ РЕСУРСІВ У СІЛЬСЬКОМУ ГОСПОДАРСТВІ УКРАЇНИ Чорнопищук Т.І., Коняга Р.М.	95
ТЕОРЕТИЧНІ ОСНОВИ ПІДВИЩЕННЯ КОНКУРЕНТОСПРОМОЖНОСТІ ОВОЧЕВОЇ ПРОДУКЦІЇ Ільченко І.І.	98
ОПТИМІЗАЦІЯ РІВНІВ ПЛАНУВАННЯ В УМОВАХ РИНКОВОЇ ЕКОНОМІКИ Полеся В.М.	101
ВИРОБНИЦТВО СОНЯШНИКУ ТА ПРОДУКТІВ ЙОГО ПЕРЕРОБКИ В УКРАЇНІ Вдовичак Т.В.	105
МЕХАНІЗМИ ДЕРЖАВНОГО СТИМУЛЮВАННЯ РОЗВИТКУ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДКОМПЛЕКСІВ В УКРАЇНІ Попова О.О.	110

ОРГАНІЗАЦІЙНЕ МОДЕЛЮВАННЯ ВИРОБНИЧО-ГОСПОДАРСЬКИХ СТРУКТУР В АПК	
Редько М.С. ІНТЕГРАЦІЯ УКРАЇНИ У СУЧАСНУ СВІТОГОСПОДАРСЬКУ СИСТЕМУ	114
Годосійчук В.Л. ОСОБЛИВОСТІ ІНТЕГРАЦІЙНИХ ПРОЦЕСІВ В АПК: ТЕОРЕТИЧНИЙ АСПЕКТ	119
Мазур К.В. ОРГАНІЗАЦІЙНО-ЕКОНОМІЧНІ ЗАСАДИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ОРГАНІЧНОЇ ПРОДУКЦІЇ	123
Ціхановська В.М., Поперечний О.В. ЕФЕКТИВНІСТЬ ФУНКЦІОНУВАННЯ ЦУКРОБУРЯКОВОГО ВИРОБНИЦТВА В СУЧАСНИХ УМОВАХ	127
Хаєцька О. П. ПРОБЛЕМИ РОЗВИТКУ ІНВЕСТИЦІЙНОЇ ДІЯЛЬНОСТІ МОЛОКОПЕРЕРОБНИХ ПІДПРИЄМСТВ	132
Гуцол Ю.Є. ВПЛИВ МЕНЕДЖМЕНТУ НА ТЕНДЕНЦІЇ РОЗВИТКУ МІЖРЕГІОНАЛЬНИХ ЕКОНОМІЧНИХ ЗВ'ЯЗКІВ	136
Колесник Т.В., Пронько Л.М. НЕОБХІДНІСТЬ РОЗВИТКУ ДОВГОСТРОКОВОЇ ОРЕНДИ ЗЕМЕЛЬ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ПРИЗНАЧЕННЯ В УКРАЇНІ	139
Чорнопишук Т.І., Скоропад В.В. ІНСТИТУЦІЙНІ АСПЕКТИ ІНВЕСТУВАННЯ САДІВНИЧИХ ПІДПРИЄМСТВ	144
Фесяк Л.А. УДОСКОНАЛЕННЯ СОЦІАЛЬНО-ТРУДОВИХ ВІДНОСИН В АГРАРНИХ ПІДПРИЄМСТВАХ УКРАЇНИ	148
Кафлевська С.Г. КАДРОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ СІЛЬСЬКОГОСПОДАРСЬКОГО ДОРАДНИЦТВА	153
Довгань Л.І., Довгань Ю.В. ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ	157
Чорнопишук Т.І., Шаповалюк Т.А. ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ	161
Шаманська О.І. СТРУКТУРНЕ РЕГУЛЮВАННЯ ПРОПОРЦІЙ ВІДТВОРЕННЯ В ЕКОНОМІЧНИХ СИСТЕМАХ	164
Янчук О.В. ЕКОНОМІЧНИЙ ІНТЕРЕС У ФОРМУВАННІ МОТИВАЦІЇ ПІДПРИЄМНИЦЬКОЇ ДІЯЛЬНОСТІ	169
Пехов В.А.	172

Washington, DC, International Food Policy Research Institute, 1999.

УДК 331.5(477)

ДЕМОГРАФІЧНІ ЧИННИКИ ФОРМУВАННЯ РИНКУ ПРАЦІ

Чорнопищук Т.І., к.е.н., доцент,

Шаповалюк Т.А., студентка,

Вінницький національний аграрний університет

Обґрунтовується основні тенденції формування ринку праці в Україні. Характеризуються демографічні чинники, які впливають на процес формування вітчизняного ринку праці.

Ринок праці є невід'ємною складовою системи ринкового господарства. Трансформаційні процеси в національній економіці передбачають формування дієвих методів регулювання соціально-трудоких відносин, які відповідали б вимогам розбудови сучасної соціально-орієнтованої економіки в Україні. У руслі цих досліджень першочерговими є питання ефективного функціонування ринку праці.

Постановка проблеми. Сучасний стан функціонування ринку праці в Україні характеризується розбалансованістю важелів механізму його регулювання. Як наслідок, це відображається на процесах відтворення трудового потенціалу в країні, зниженні його якості та мотивації до продуктивної діяльності, відповідно стримує розвиток соціальної сфери та не забезпечує національних інтересів.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблеми формування, функціонування, регулювання ринку праці завжди привертали увагу науковців. Сучасні дослідження цих питань відображені у працях Д.П. Богині, В.М. Гейця, Б.М. Данилишина, М.І. Долішнього, Г.І.Купалової, Н.Д. Лук'яченко, Й.С. Пасхавера та ін. Разом з тим дослідження питань розвитку національного ринку праці та обґрунтування проблем створення конкурентних відносин у сферах пропозиції на робочу силу в контексті трансформаційних перетворень економіки залишаються актуальними.

Метою дослідження є обґрунтування демографічних чинників формування вітчизняного ринку праці та особливості їх у Вінницькій області.

Виклад основного матеріалу дослідження. Ринок праці є найбільш складним і динамічним елементом ринкової економіки, який віддзеркалює всі соціально-економічні, політичні, демографічні та інші процеси, що

відбуваються в суспільстві. Відповідно дослідження ринку праці є багатоаспектними.

У економічній літературі, ринок праці, насамперед, виділяють як систему суспільних відносин, пов'язаних з попитом та пропозицією праці, тобто з її купівлею і продажем, [1] або як засіб організації трудової діяльності, умови якої визначаються купівлею-продажем товару «робоча сила» за критерієм найбільшої ефективності [2].

Одним із структурних елементів ринку праці є пропозиція праці, на формування якої впливають різні чинники (ситуація в країні, вік, стать, освіта, кваліфікація працівника тощо). Демографічний чинник поряд з іншими факторами має найбільш значний вплив на формування пропозиції на ринку праці. На цей час демографічна складова формування ринку праці в Україні характеризується негативними тенденціями, які насамперед впливають на рівень трудової активності населення. В Україні чисельність економічно активного населення за період 2010-2014 р.р. щорічно зменшується (табл.1). У 2014 р. середньорічна чисельність економічно-активного населення України у віці 15-70 років становила 19 920,9 тис. осіб. Чисельність зайнятого населення цієї вікової групи по відношенню до попереднього року (2013 р.) зменшилася на 1240,9 тис. осіб, або на 6,5 % менше рівня попереднього року, а рівень безробіття зріс на 2 відсоткових пункти. За даними офіційної статистики у 2014р. середньорічна величина безробітного економічно-активного населення (за методологією МОП) у віці 15-70 років становила 1847,6, або 9,3 % до економічно активного населення відповідної вікової групи [3].

Таблиця 1

Динаміка показників ринку праці, 2010-2014 рр. [3,4]

Показники	По Україні				По Вінницькій області			
	2010 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.	2010 р.	2012 р.	2013 р.	2014 р.
Економічно активне населення у віці 15-70 років, тис. осіб	20894,1	20851,2	20824,6	19920,9	771,2	768,4	769,0	739,2
Зайняте населення у віці 15-70 років:								
тис. осіб	19180,2	19261,4	19314,2	18073,3	694,3	701,1	704,6	661,6
у % до населення відповідної вікової групи	58,4	59,6	60,2	56,6	57,5	58,9	59,6	56,3
Безробітне населення у віці 15-70 років:								
тис. осіб	1 713,9	1 589,8	1 510,4	1 847,6	76,9	67,3	64,4	77,6
у % до населення відповідної вікової групи	8,2	7,6	7,3	9,3	10,0	8,8	8,4	10,5

За економічної та загальнополітичної напруженості в національній економіці має місце таке негативне явище як приховане безробіття. За даними неофіційної статистики кількість працівників, які не мають постійної роботи, або є прихованими безробітними становить близько 5 млн. осіб, а конкурс на одне вакантне місце в лютому 2015 р. становив 12 осіб на одне вільне робоче місце [5]. Подолання прихованого безробіття передбачає перехід до активної політики на ринку праці, в основу якої має бути покладена модель управління, за якої основними регулятори ринкової організації праці є заробітна плата як ціна послуг праці, конкуренція на ринку праці, трудова мобільність, рівень безробіття.

Особливості формування ринку праці у Вінницькій області проявляються у вищій рівні безробіття. Питома вага безробітного активного населення у віці 15-70 років у 2014 р. становила 10 % цієї вікової групи населення області.

Специфіка формування ринку праці у Вінницькій області також зумовлена високою часиною сільського населення, для якого крім вище перерахованих демографічних проблем формування ринку праці, характерним є проблема неформальної зайнятості, яка негативно відображається на формуванні трудової моралі, призводить до втрати працівниками кваліфікації тощо. Нині майже кожна друга зайнята сільська людина працює у неформальному секторі сільської економіки [6]. Це зумовлено низьким рівнем оплати праці в сільському господарстві, низькою зайнятістю та високим рівнем бідності сільського населення.

Обтяжливими для формування вітчизняного ринку праці є проблеми кількісно – якісного дисбалансу між пропозицією та потребою у робочій силі, низького кваліфікаційного рівня незайнятого та працюючого населення, а також проблеми зайнятості молоді, нелегальні зовнішні трудові міграції, неформалізовані внутрішні трудові міграції та тіньовий ринок праці.

Висновки. Ринок праці – найбільш складний і динамічний елемент ринкової економіки, який визначає рівень розвитку соціально-трудових відносин, формує трудовий потенціал держави і за ефективного функціонування забезпечує добробут громадян. В Україні ринок праці залишається розбалансованим і малоефективним, а його структура визначається неузгодженістю, яка зумовлена у великій мірі демографічними чинниками. Як наслідок, сформувалися викривлені способи пристосування ринку праці до наявних суперечливих умов, унаслідок яких значну перевагу отримали неформальні форми зайнятості, високий рівень безробіття.

Список використаних джерел:

1. Грішнова О.А. Економіка праці та соціально-трудові відносини: Підручник / О.А.Грішнова – К.: Знання. 2006. – 559 с.
2. Брич В.Я. Регулювання ринку праці: регіональні аспекти. – К.: НЦ ЗРП, 1997. – 217 с.
3. Основні показники ринку праці. Офіційний сайт Комітету державної статистики України: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: www.ukrstat.gov.ua
4. Основні показники ринку праці. Головне управління статистики у Вінницькій області: [Електронний ресурс]. – Режим доступу: <http://www.vn.ukrstat.gov.ua/>
5. Прихованих безробітних в Україні не менше 5 мільйонів: Режим доступу: <http://economics.unian.ua>
6. Гнибіденко І.Ф., Руснак А.Д. Трансформація ринку праці на селі: перспективи оптимізації неформальної зайнятості сільського населення //Економіка України. — 2014. — 4 (629). — С.83-92

УДК 658.011.12(075.8)

ЗАСТОСУВАННЯ ЕКСПЕРТНИХ СИСТЕМ В ДІЯЛЬНОСТІ ДОРАДЧИХ СЛУЖБ УКРАЇНИ

Шаманська О.І., к.е.н., доцент
Вінницький національний аграрний університет

Досліджено сутність та значення специфічного різновиду інформаційної системи підтримки рішень, який знаходить все більше використання в дорадництві, як експертна система. Визначено, що експертна система використовує реальні знання експерта для консультування та вирішення спеціальних проблем. Така система утримує знання в певній предметній області, накопичені в результаті практичної діяльності людини і використовує їх для розв'язання проблем, специфічних для дорадчої діяльності. Цим експертні системи і відрізняються від інших, "традиційних" систем.

Постановка проблеми. В теперішній час розвиток більшості сфер діяльності в тому числі і сфери дорадчої діяльності визначається тим, наскільки ефективно сплановано та організовано їх інформаційне забезпечення. При цьому, новітні інформаційні і комунікаційні технології відіграють велику роль